

Sygn. akt **III AUa 2217/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Goss-Kokot (spr.)

Sędziowie: SSA Katarzyna Wołoszczak

SSA Wiesława Stachowiak

Protokolant: insp.ds.biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2015 r. w Poznaniu

sprawy **H. O.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji H. O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 24 września 2014 r. sygn. akt VII U 2339/14

1. **zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i przyznaje H. O. prawo do świadczenia przedemerytalnego od dnia 6 marca 2014r.;**
2. **zasądza od pozwanego na rzecz H. O. kwotę 210 zł tytułem kosztów procesu w obu instancjach.**

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Katarzyna Wołoszczak
-------------------------	-----------------------	--------------------------

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. decyzją z 3 kwietnia 2014 roku odmówił H. O. prawa do świadczenia przedemerytalnego.

H. O. złożyła odwołanie od decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z 24 września 2014 roku w sprawie VII U. 2339/14 oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca H. O. posiada łącznie 32 lata, 7 miesięcy i 19 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W okresie od 1 lipca 2011 roku do 31 marca 2012 roku (tj. przez 9 miesięcy) H. O. była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w F.H.U. (...)M. S. w Ś.. Rozwiązanie stosunku pracy z odwołującą nastąpiło w drodze wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę z uwagi na likwidację stanowiska pracy.

Do dnia rozwiązania stosunku pracy odwołująca posiadała ponad 30 lat okresów składkowych i nieskładkowych, ale nie miała ukończonych (...)lat.

W okresie od 24 kwietnia 2012 roku do 31 stycznia 2013 roku odwołująca była zarejestrowana w (...) Urzędzie Pracy w P. jako osoba bezrobotna, w tym w okresie od 2 maja 2012 roku do 31 stycznia 2013 roku pobierała zasiłek dla bezrobotnych.

Od 1 lutego 2013 roku do 30 listopada 2013 roku (tj. przez 10 miesięcy) odwołująca była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w P.P.H.U. (...) w P.. Rozwiązanie stosunku pracy z odwołującą nastąpiło wskutek wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę z uwagi na likwidację stanowiska pracy.

8 listopada 2013 roku odwołująca ukończyła (...) lat.

Od 5 grudnia 2013 roku odwołująca jest zarejestrowana jako bezrobotna w (...) Urzędzie Pracy w P., w tym w od 5 grudnia 2013 roku do 4 marca 2014 roku pobierała zasiłek dla bezrobotnych.

5 marca 2014 roku (...) Urząd Pracy w P. wystawił odwołującej zaświadczenie potwierdzające w/w okresy pobierania zasiłku dla bezrobotnych. W okresach tych odwołująca nie odmówiła bez nieuzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych.

Odwołująca zaskarżyła wyrok w całości składając apelację i zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 2 ust. 3 ustawy z 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych, polegające na jego błędnej wykładni i uznaniu, że jednym z warunków uzyskania przez odwołującą świadczenia przedemerytalnego jest pobieranie zasiłku dla bezrobotnych nieprzerwanie przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu stosunku pracy przez P.P.H.U. (...).

Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie jej prawa do świadczenia przedemerytalnego, zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów procesu obejmujących postępowanie przed Sądem I instancji i postępowanie odwoławcze, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych. Ewentualnie skarżąca domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania a także zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Stosownie do art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych (w dalszej części uzasadnienia również „ustawa”), prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna oraz posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn.

W myśl art. 2 ust. 3 tej ustawy, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki: nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna (pkt 1), w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach

prac interwencyjnych lub robót publicznych (pkt 2), złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych (pkt 3).

Okoliczności faktyczne sprawy były bezsporne.

Spór sprowadzał się do prawnej oceny tego, czy odwołująca spełniła wymóg co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Sąd I instancji uznał, że z art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wprost wynika, że okres co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych musi przypadać w całości po spełnieniu przez pracownika warunków określonych w art. 2 ust. 1 ustawy. Jak bowiem przyjęto, „świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w art. 2 ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych”, co należy odczytywać w ten sposób, że to osoba, która już spełniła wszystkie warunki z art. 2 ust. 1 ustawy, musi pobierać zasiłek dla bezrobotnych przez co najmniej 6 miesięcy (decydujące znaczenie ma tu użycie zwrotu „po upływie”). Nie można zatem w ocenie Sądu Okręgowego wliczać do w/w okresu 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych okresów pobierania tego zasiłku przed spełnieniem wszystkich warunków nabycia prawa do w/w świadczenia określonych w art. 2 ust. 1 ustawy.

Ponadto zdaniem Sądu I instancji, powyższe znajduje oparcie także w wykładni celowościowej art. 2 ust 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Celem świadczenia przedemerytalnego jest zapewnienie wsparcia socjalnego osobie, z którą rozwiązano stosunek pracy bez jej winy i która ze względu na wiek (przedemerytalny) nie może znaleźć nowego zatrudnienia. W tym kontekście, okres co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych musi przypadać po spełnieniu warunków określonych w art. 2 ust. 1 ustawy, gdyż to właśnie wówczas weryfikacji podlega rzeczywista możliwość podjęcia nowego zatrudnienia przez osobę, o której mowa w tym przepisie. Dopiero gdy okaże się, że osoba ta nie jest w stanie skutecznie konkurować na rynku pracy (co potwierdza minimum 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych), może ona wystąpić o świadczenie przedemerytalne.

Sąd II instancji w wyniku kontroli instancyjnej orzeczenie uznał, że wykładania powołanych przepisów przyjęta przez Sąd Okręgowy jest błędna. Słuszne okazały się argumenty odwołującej przedstawione w apelacji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, cytowane przepisy wskazują na dwie grupy przesłanek koniecznych do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego. Pierwsza, oznaczona w treści art. 2 ust. 1 pkt 2 lub 5 ustawy, odnosi się do opisu stanu zamkniętego przed złożeniem wniosku i sprowadza się do sytuacji oznaczającej utratę zatrudnienia, w której osoba do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia, posiada u tegoż pracodawcy staż pracy nie krótszy niż 6 miesięcy oraz posiada okres uprawniający do emerytury, w pkt 2 zawarto także wymaganie dotyczące wieku. Druga grupa przesłanek dotyczy sytuacji bezpośrednio poprzedzającej złożenie wniosku i łączy się ze statusem osoby bezrobotnej.

Wbrew stanowisku Sądu I instancji określenie użyte w art. 2 ust. 3 „po upływie”, nie odnosi się do następstwa wszystkich przesłanek warunkujących prawo do świadczenia przedemerytalnego ale dotyczy wyłącznie przesłanki pobierania zasiłku dla bezrobotnych. Cały zwrot „po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia” mógłby zostać zastąpiony wyrażeniem „jeżeli przez co najmniej 6 miesięcy pobierała zasiłek dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia”. Ustawodawca ujął przepis inaczej, prawdopodobnie z uwagi na fakt, iż dalsza jego części rozpoczyna się od słowa „jeżeli” (...jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki ...).

Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 16 stycznia 2013 roku, w sprawie III AUa. 1626/12, wskazał, iż żadne przepisy ustawy o świadczeniach przedemerytalnych nie warunkują prawa do tego rodzaju świadczenia od trwania ciągu czy kolejności zdarzeń uzasadniających prawo do świadczenia przedemerytalnego.

Ponadto, co istotne dla rozstrzygnięcia artykuł 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych wymagając okresu pobierania zasiłku dla bezrobotnych przez 6 miesięcy nie stawia warunku, aby właściwością tego okresu była ciągłość. Żeby więc okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych został uwzględniony, to suma okresów jego pobierania przed złożeniem wniosku o przyznanie prawa do świadczenia przedemerytalnego powinna wynosić co najmniej 6 miesięcy.

Zbieżne z powyższym wnioski sformułował Sąd Najwyższy w wyroku z 7 marca 2013 roku w sprawie 1 UK 559/12. Sąd Najwyższy zwrócił także uwagę, że wykładnia art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych powinna uwzględniać regulację dotyczącą nabycia prawa zasiłku dla bezrobotnych. Kwestie te są regulowane w ustawie z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która w art. 73 ust. 1 stanowi, że okresy pobierania zasiłku są limitowane. Z kolei, zgodnie z art. 73 ust. 5 ustawy o promocji zatrudnienia, bezrobotny, który utracił ten status na okres krótszy niż 365 dni, m. in. z powodu podjęcia zatrudnienia, zachowuje prawo do zasiłku na okres skrócony o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego.

Apelująca podniosła, że znajdowała się właśnie w takiej sytuacji, pobierając zasiłek dla bezrobotnych łącznie przez maksymalny okres zasiłkowy 365 dni, w dwóch częściach. Drugi okres pobierania zasiłku przypadł po rozwiązaniu „ostatniego” stosunku pracy (w warunkach uprawniających ją do nabycia świadczenia przedemerytalnego) i tylko dlatego okres ten z mocy ustawy o promocji zatrudnienia był krótszy od 6 miesięcy (od 5 grudnia 2013 roku do 4 marca 2014 roku). Następnie odwołująca nadal legitymowała się statusem bezrobotnego, tylko że już bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych, bo ten wykorzystała do 4 marca 2014 roku w maksymalnej wysokości ustawowej (365 dni).

Na potrzebę odwołania się przy interpretacji przepisów o świadczeniach przedemerytalnych do regulacji ustawy z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Sąd Najwyższy zwrócił uwagę także w wyroku z 23 maja 2013 roku w sprawie I UB. 15/11 oraz w uchwale z 2 lipca 2013 roku w sprawie III UZP. 2/13.

Osoba, która utraciła na okres nie dłuższy niż 365 dni status bezrobotnego, a w dniu kolejnej rejestracji spełnia warunki określone w art. 71, zawsze uzyskuje prawo do zasiłku na okres pomniejszony o poprzedni okres pobierania zasiłku oraz o okresy, o których mowa w ust. 4 (art. 73 ust. 7 ustawy o promocji zatrudnienia). Świadczenie przedemerytalne przysługuje pracownikowi, z którym stosunek pracy został rozwiązany z powodu likwidacji lub niewypłacalności pracodawcy, po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych bez potrzeby wykazywania nieprzerwanego (ciągłego) pobierania zasiłku dla bezrobotnych przez okres 6 miesięcy po rozwiązaniu "ostatniego" stosunku pracy (tak w sprawie I UB. 15/11).

W uchwale III UZP. 2/13 Sąd Najwyższy znaczył, że wykładania teleologiczna przedmiotowych przepisów prowadzi do konkluzji, że świadczenie przedemerytalne powinno być przyznawane tylko w sytuacji, gdy osoba w wieku przedemerytalnym nie ma rzeczywistej możliwości znalezienia zatrudnienia, co powinno być poprzedzone aktywnym poszukiwaniem takiego źródła przychodów. Również aspekt fiskalny (ogromne dotacje wypłacane przez budżet Państwa na świadczenia wypłacane przez ZUS) nakazuje taką wykładnię tych przepisów, aby wypłata świadczeń przedemerytalnych miała zastosowanie tylko do tych osób, które po nieudanych próbach pozyskania źródła zarobku, nie są w stanie znaleźć stałej pracy. Celem ustawy jest więc wspieranie aktywności takich osób, a nie propagowanie biernej postawy.

Okoliczności niniejszej sprawy wskazują, że w okresie od 1 lipca 2011 roku do 30 listopada 2013 roku z odwołującą dwukrotnie rozwiązano stosunek pracy z uwagi na likwidację stanowiska pracy. Choć znaczenie prawne ma zatrudnienie w P.P.H.U (...) w P., to należało zaznaczyć, że po utracie pierwszego zatrudnienia - skarżąca podjęła poszukiwania pracy.

Reasumując, odwołująca spełniła wszystkie przesłanki niezbędne celem nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego w związku z czym Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję i przyznał H. O. prawo do świadczenia przedemerytalnego od 6 marca 2014 roku, tj. od dnia następnego po złożeniu wniosku (pkt 1).

Orzeczenie o kosztach zawarte w pkt 2 wyroku wydane zostało na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z:

- art. 35 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (opłata podstawowa od apelacji 30 zł.),

- § 12 ust. 2 oraz § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w brzmieniu obowiązującym do 31 lipca 2015 roku (koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem I instancji 60 zł. a w postępowaniu apelacyjnym 120 zł.).

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Katarzyna Wołoszczak
-------------------------	-----------------------	--------------------------